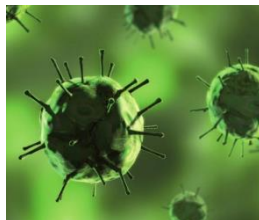

VIRUS HEPATITISA E V ŽIVILIH

Slika 1: Virus hepatitisa E

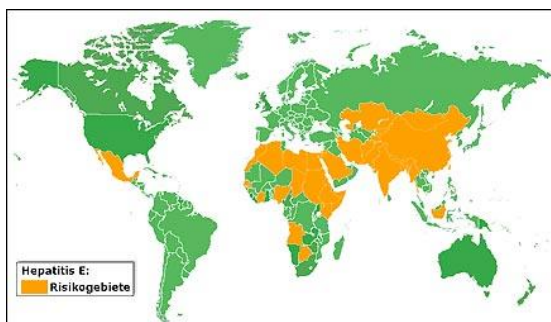

Povzročitelj

Virus hepatitisa E je majhen (32-24 nm), enovijačni RNA virus brez ovojnice. Povzroča resno vnetje jeter – hepatitis. Njegov naravni gostitelj je človek. Poznamo ga šele od leta 1980.

Razširjenost virusa hepatitisa E in način prenosa okužbe

Slika 2: Endemična območja

Najpogostejši izvor epidemij (množičnih okužb) je fekalno onesnažena voda, oz. voda, onesnažena z živalskim in/ali človeškim blatom. Epidemije se pojavljajo predvsem v predelih s slabimi higienskimi razmerami, kjer ni varne oskrbe z zdravo pitno vodo in kjer ni urejenega odvajanja odplak. To so predvsem Indija, Pakistan, Afrika, JV Azija, Mehika, Kitajska. V teh predelih je bolezen »doma« (je endemična) V razvitih predelih sveta se okužba pojavi redko. Pojavlja se predvsem pri potnikih, ki so se vrnili iz endemičnih krajev.

Človek se lahko okuži tudi z uživanjem živil, ki so bila v stiku z onesnaženo vodo, odplakami ali odpadki, kot npr. z uživanjem surove zelenjave, ki se je namakala z onesnaženo vodo ali z uživanjem školjk, onesnaženih z odplakami iz morja. Zboli lahko posameznik ali večja skupina ljudi. Virus se lahko prenaša tudi vertikalno, z noseče matere na plod (preko posteljice) ali s transfuzijo okužene krvi.

Dokument:	HEPATITIS E V ŽIVILIH
Pripravil:	NIJZ - Center za zdravstveno ekologijo
	Datum: 30.8.2022 Zamenja verzijo: februar, 2014

Bolezenski znaki

Virus hepatitisa E povzroča podobno klinično sliko kot virus hepatitisa A. Glavni znaki bolezni so slabost, izguba apetita in zlatenica. Bolezen poteka v 4 fazah:

- inkubacija (čas od okužbe do pojava bolezni) traja 15 do 50 dni;
- pred-zlatenično obdobje, traja 3 do 10 dni. Je podobno gripi: nenadno zvišana telesna temperatura, znaki okužbe zgornjih dihal, slabost, glavobol, bruhanje, bolečine pod desnim rebrom, napetost trebuha, urin postane temnejše barve;
- zlatenično obdobje: traja 1 do 3 tedne. Na začetku porumenijo beločnice, nato koža obraza, rok in mehkega neba. Splošno stanje bolnika se pri tem izboljša, temperatura se normalizira;
- okrevanje je lahko različno dolgo. Po preboleli bolezni nastopi trajna imunost;
- smrtnost pri hepatitisu E je 0,5 do 4%. Bolezen lahko poteka tudi asimptomatsko (brez bolezenskih znakov), še zlasti pri otrocih. Pri nosečnicah, zlasti v zadnjem trimesečju, so pogostejši hujši zapleti bolezni, pri nekaterih celo s smrtnim izidom.

Tvegana živila

- onesnažena pitna voda;
- led, narejen iz onesnažene vode;
- nezadostno oprana zelenjava, surovo neolupljeno sadje ;
- nezadostno toplotno obdelane školjke;
- nezadostno toplotno obdelano meso.

Občutljivejša populacija

Osebe z oslabljenim imunskim sistemom, osebe po presaditvi notranjih organov, osebe s kronično jetrno boleznijo. Resni zapleti so pogostejši pri nosečnicah v zadnjem trimestru nosečnosti.

Ukrepi za preprečevanje okužbe

- skrbimo za dobro osebno higieno, zlasti pravilno in temeljito umivanje rok, še zlasti pred in po rokovanju s surovimi živili, pred rokovanjem z gotovimi živili in po uporabi stranišča;
- uživamo dobro toplotno obdelana živila, kar velja še posebej za morske sadeže, meso in izdelke iz mesa.

Med splošne ukrepe za preprečevanje okužbe sodijo tudi skrb za zaščito vodnih virov, urejena in varna preskrba s pitno vodo ter urejen kanalizacijski sistem in odvajanje odplak.

V endemičnih območjih (glej sliko 2 »Endemična območja«):

- pijemo le ustekleničeno ali prekuhano pitno vodo;
- ne uživamo ledu, surovega sadja in zelenjave brez lupljenja;
- izogibamo se uživanju školjk;
- pred obrokom se prepričamo, da so živila, ki potrebujejo toplotno obdelavo, zadostno prekuhana in prepečena.

Dokument:	HEPATITIS E V ŽIVILIH
Pripravil:	NIJZ - Center za zdravstveno ekologijo
	Datum: 30.8.2022 Zamenja verzijo: februar, 2014